

IZHAJA VSAK DAN

Številni se oddajajo in prazniški ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posredniški štev. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvd. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 10 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in težljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnjenega naročnice, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane za celo leto Kroz 2-20, za pol leta Kroz 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neobračvana pisma se ne sprejemajo la rekopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naredni deski).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik konzorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinosti“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.

Poštno-brzoščitni račun štev. 341-652. TELEFON št. 11-57

KRVAVI DOGODKI NA OGRSKEM.

Ponovni izgredi in sobotaža.

BUDIMPEŠTA 24. Ker so tovarnarji izpril železarske in kovinske delavce, je bil poziv vodstva stranke na delavce, naj gredo zopet na delo, brezuspšen. Dogodili so se novi izgredi. Delavci Ganzove tovarne so zopet začeli svoje uničevalno delo. Prišlo je do spopadov med policijo in delavci, pri čemer je bilo nekaj oseb ranjenih. Več voz električne železnice je bilo prevrnjenih in demolitiranih.

Na Orsgyski cesti je policija razgnala demonstrante, na kar so se ti zopet zbrali, ter začeli z demolitiranjem kalvarijske cerkve.

Plot zaloge lesa Neuschloss v Parunski ulici so polili s petrolejem in zažgali. Prišlo je več voz z ognjegasci, katerim so pa demonstrantje branili, da bi gasili. Policijsko ravnateljstvo je poslalo na pogorišče pred parlamentom stoječe čete. Na Szelovem trgu je velika množica obmetavala vojaštvo s kamenji, a vojaštvo za enkrat ni streljalo. V karmelitansko cerkev so demonstrantje streljali med božjo službo. Plot milna „Viktoria“ so oblili s petrolejem in zažgali.

Izprilim delavcem so se pridružili delavci starobudimpeške ladjedelnice in transportni delavci. Slednji so razdevali kar vse od kralja.

Policijsko stražnico na Vačenski cesti, katero so demonstrantje iz večerj zažgali, so demonstrantje naskočili. Izvozili so na cesto pohištvo, kolikor ga je še bilo, jo polili s petrolejem, ter zažgali. Izgredniki so skušali udreti v ogrsko tovarno vlijak, razbili okna ter hoteli ulomiti glavna vrata. V bližini tovarne je prišlo do spopadov med izgredniki in delovojniki. Padlo je več strelav. Na koncu Vačenske ceste so demonstrantje razbili plinove svetilke in zažgali izpuhetevaljoč plin. Ustavljen je bil en voz z moko. Iz moke so napravili barikado in voz zažgali.

BUDIMPEŠTA 24. Petsto izgrednikov je hotelo udreti v električne naprave družbe Phöbus in jih zažgati. Mnogi med njimi so imeli seboj posode s petrolejem. Pri gradbi neke nove hiše v Angeljski cesti so odnesli oder, ga polili s petrolejem in zažgali. En del tovarne asfalta na Vačenski cesti je bil zažgan. Drugi del so izgredniki začeli rušiti.

Socijalisti ne morejo brzdati razjarjenih elementov.

BUDIMPEŠTA 24. (Ob 12.) Položaj stavkujočega delavstva je postal jako resen. Podjetniki so jim ponekod zagrozili z izpretjem. Zaradi tega je na danes dopoldne vodstvo socijalne demokracije sklicalo splošni shod organiziranega delavstva. Shod je sklenil, da pozove neizprte organizirane delavce k povratku na delo. Shod je obenem izprilim organiziranim delavcem zagotovil, da bo vodstvo v njih interesu posredovalo pri zvezi podjetnikov. Socijalno demokracijski voditelji rote in prosijo delavstvo, da se vzdržuje izgredov.

Po končanem shodu pa so nekatere večje skupine delavcev poskusile z napadom na zabavni lokal „Angleški vrt“ v mestnem gozdnem parku. Demonstrantje so pobili nekaj šip in so hoteli izruvati plot. Policiji in vojaškim patruljam se je posrečilo razgrajče razgnati. Dva delavca sta bila te žko ranjena.

Nove pomožne čete.

Položaj postaja od ure do ure resnejši. Demonstracije se tekom današnjega dneva zadobile v resnici revolucionaren značaj. Red vzdržujoči varnostni organi in vojaštvo ne zadostuje. Vlada se je jako slabo pripravila na generalni štrajk. Konsignirala je samo nekaj polkov, ki pa sedaj ne zadostujejo, ker so se ljudske strasti popolnoma razvnele. Dogodki zadnjih 24 ur demonstrante še bolj podžgajo k odločnemu uporu in sabotaži.

Vlada je tekom dneva pozvala še številne polke in orožništvo. Iz vseh delov dežele prihajajo močni oddelki orožnikov na konjih.

Kres.

Okrog poldne so izgredniki znova in sicer v četrtič napadli tovarno „Ogrsko-angelske asfaltne tovarne, del. dr.“ v Watz-utca. Na dvorišče tovarne so iz vseh tovarniških prostorov znosili gorljive predmete, napravili velikansko grmado in jo slednjič zažgali. Grmada je gorela z velikanskim, na visoko švigajočim zubljem. Bil je pravi kres.

Socijalistični shodi ne morejo doseči svojih namenov, ker so elementi množice do dna razjarjeni. Čimdalje bolj se porajajo čini sabotaže.

Plin gori po ceveh.

BUDIMPEŠTA 24. (Ob 1 popoldne). Tudi danes so razljučeni demonstrantje poruvali mnogo cestnih svetilnih kandelabrov. Iz cevi se ponekod visoko dviguje plinov plamen. Plin gori. Po nekaterih ulicah gore sodi asfalta in smole. Asfalt so demonstrantje zvelikli iz asfaltne tovarne „Ogrsko-angelske del. družbe“ in ga na ulicah zažgali. Goreči asfalt in smola razvijata grozen, na pluća segajoč dim. Ulice so vse potemnele.

Demonstrantje se v gručin zabarikadirajo, ali pa skrivajo za drevesa in čakajo na prihajajoče vojaštvo. Čim se jim vojaške patrulje približajo, začno nanje streljati.

Danes je bilo zopet večje število oseb smrtno-nevarno ranjenih. Število lahko ranjenih pa se neda več kontrolirati. Slednji navadno svoje rane pritaje, ker se itak boje, da ne bi prišli policiji v roke.

V vseh ulicah promet popolnoma počiva. Trgovine so skoro vse zaprte.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Demonstrantje so tudi tekom današnjega večera ponekod, zlasti pa na glasoviti vačenski cesti odmontirali plinove kandelabre. Naravno, da je začel plin izpuhetevali. Izgredniki pa so izpuhetevaljoči plin zažgali. — Dalje so stavkujoči delavci tudi danes zvečer valili na ulice smolnate sodove in jih zažgali. Požarna bramba je ogenj s težavo pogasila, ker so jo izgredniki večkrat napadali.

Demonstrantje so danes tudi dva krat zažgali že gori omenjeno asfaltno tovarno. Požarna bramba je ogenj o pravem času pogasila. Pri gašenju pa so izgredniki na njo streljali.

Splošna slika.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Današnji nemiri so okrog poldneva zadobili najresnejši značaj, so takorekoč priklopili na vrhunc, ker so izprilim delavci in ostali demonstrantje, nevoljni in razkačeni vsled nepremišljenega koraka podjetniške zveze, pograbili za najskrajnejša sredstva. Izgredniki so povsod plenili, požigali in podirali javne naprave, plinove svetilke, kandelabre ter pobijali šipe. Nemiri so popoldne nekoliko ponehali in proti večeru je nastala lahna tihota. Vi-harji nemirov pa so se zopet ponovili, čim je zašlo solnce. Prebivalstvo z grozo in trepetom pričakuje noči. Imovitejši sloji si ne upajo na ulico. Z napetostjo pričakujejo današnje noči, ker razjarjeni ljudski element bo najdivljeje razsajal v temni noči.

Tekom današnjega dneva je bilo zopet več oseb ubitih s k u p a j 9, 189 pa te žko ranjenih. Policija je danes aretirala 420 demonstrantov, od teh je bilo pozneje 380 oseb na svobodo izpuščenih.

Število vojaštva na ulicah.

Po sedanjih podatkih se nahaja po budimpeštanskih ulicah 15 bataljonov infanterije, dva regimenta huzarjev, 1 pionirski bataljon in 1 bosensko-hercegovinski regiment. Vojaštvo je splošno jako izmučeno.

Dve mladi žrtvi.

Pri današnjih popoldanskih demonstracijah sta bila ustreljena nadalje tudi neki 11leten deček in neka 14letna deklica.

Vzrok današnjim nemirov.

Vzrok današnjim nemirov je iskati v okolnosti, da so nekateri industrijski podjetniki zagrozili delavcem z izpretjem do 15. junija, ker so se udeležili večerajšnje generalne stavke. Izprilim delavci so postali vsled te jako nepremišljene odredbe naravnost razkačeni in divji. Po končanem dopoldanskim socijalnodemokracijskih shodih so demonstrantske gručice začele s prvimi čini najobsežnejše sabotaže. Po ulicah, koder vozi električna železnica, so izgredniki izkopavali električne tračnice, ponekod so tudi poškodovali telefonske kable, iz raznih hiš so znašali gorljive stvari. Zažgali so tudi več lesnih skladišč. Požarna bramba je na 38 krajih intervenirala in deloma v kratkem času udušila povzročeni požar. Nastale škode doslej še ne morejo preceniti. Bajeznaša okrog eden milijon kron.

Poslanci ponesrečenim žrtvam.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Danes so ogrski poslanci priredili v zbornici zbirko za ponesrečene in nedolžne žrtve. Nabrali so 3.000 K.

Solidarnost stavkujočih.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Stavkujočimi delavci so se solidarne izjavili danes po shodih, ki jih je policija dovolila, tudi delavci v staropeštanski ladjedelnici ob Donavi, dalje vozniki, težaki in še druge organizacije. Pri-

čakujejo, da tudi tramvajski uslužbenci napovedo stavko in se pridružijo stavkujočim. Bojno razpoloženje med delavstvom še vedno narašča.

Socijalnodemokracijski voditelji napovedujejo za jutri proklamacijo generalne stavke po vsej deželi za slučaj, da podjetniki ne preključijo nad stavkujočimi delavci izvršenega izpretja.

Med vlado in podjetniki je prišlo pri današnjih pogajanjih do sporazuma, da se sprejmejo po praznikih vsi izprilim delavci v delo. Oficijalno vlada danes zvečer še ni objavila tega sklepa.

Nekatere žrtve.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Med težko ranjenimi se nahaja tudi tovarniški ravnatelj Nemeth. V glavo mu je priletelo več kamnov in je tako zadobil smrtno nevarne poškodbe na glavi. Inženir Rudolf Paul je bil ustreljen v usta. Obstreljenih in ranjenih je bilo več žensk in otrok, dalje tudi pismo-noša, ki je nesel brzojavno pešpo.

Število poškodovanih svetilk.

BUDIMPEŠTA 24. Ravnateljstvo mestne plinarne naznanja, da je bilo pri večerajšnjih izgredih porušenih nad 5000 cestnih kandelabrov in svetilk. Mnogo v zemlji zakopanih plinovih cevi so izgredniki izkopali, prerezali in ven izpuhetevali plin prižgali. Poškodovane svetilke je plinarina ponekod že večerj zvečer popravila, zlasti v notranjem mestu. V predmestjih in posebno na vačenski cesti pa monterji mestne plinarne niso mogli izvršiti zadevnih popravil, ker so jih demonstrantje sprejeli z revolverskimi strelji.

Napad na angleški vrt.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Po končanem dopoldanskim delavskih shodih, katere je policija dovolila vodstvu socijalne demokracije, je močan oddelek demonstrantov krenil proti gozdnemu parku in bombardiral s kamenjem poletno zabavišče „Angleški vrt“ (budimpeštanski prater). Policijo, ki je hotela razgnati množico, so obkladali s kamenjem in prišlo je do resnih spopadov med obema strankama. Ranjena sta bila dva delavca, eden je bil ustreljen v nogo, drugi pa v glavo. Poslednjega so nezavestnega odnesli v bolnico, a je že med potjo umrl. Deseta današnja žrtve.

Poulično divjanje na vačenski cesti.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Tekom dopoldneva in popoldne se je zbralo na tisoče in tisoče demonstrantov, večinoma izprilim delavcev na novo peštanski vačenski cesti, kjer se nahaja tekom vseh izgredov pravo torišče za vse izgrednike. Gosta nepregledna množica je napolnila dolgo in eno najširših budimpeštanskih cest. Prišlo je vojaštvo. Toda na splošno začudenje je isto zavzelo popolnoma čakajočo pozicijo. Niti bajonetov ni nasadilo.

Demonstrantje pa so znosili iz raznih hiš vsakovrstno pohištvo. Prevrnili so vozove. Udirali v privatna stanovanja, v pisarne in urade ter razbijali in uničevali vse, česar niso mogli odnesti. Demolitirali so več manjših hiš. Na večjih krajih so zažgali.

Sedaj šele je stopilo vojaštvo, ki je od daleč gledalo tem prizorom, na višje povelje v akcijo. 6000 vojakov je začelo prodirati od vseh strani z nasajenimi bajoneti proti izgrednikom. Vojaštvo je v strujenih vrstah s predpisanim korakanjem stopalo naprej in začelo vačansko cesto izpraznjevati. Izgredniki so se po raznih hišah poskrili. 16 oseb je bilo pri tem aretiranih, 18 pa ranjenih vsled bajonetnih vpadov. Ob 2 popoldne je bila cesta vpadna in z vojaškimi oddelki zasedena. 300 demonstrantov se je zateklo v neko hišo, ki so skušali se upreti vojaštvu. Od teh je bilo 140 oseb aretiranih, drugi so pobegnili.

Uradno poročilo o pouličnih bojih.

BUDIMPEŠTA 24. (Ogr. b.) Popoldne je povsod nastal mir. Zunanja vačanska cesta je mirna. Pri izpraznjenju ceste so posredovali huzarji in orožniki na konjih, ki so atakirali izgrednike. Množica se je razšla in okrog 60 oseb se je zateklo v neko hišo. Dve eskadroni pa sta pregnali ubežnike, ki so se zatekli v hišo. Ti so se vojakom odločno la ostro uprli, tako da je bilo med njimi 18 ranjenih in nekaj aretiranih.

Sklep podjetnikov.

BUDIMPEŠTA 24. (Ogr. b.) Tovarniška podjetja so sklenila izprilim delavce pripustiti v torek na delo.

Konec nemirov?

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Danes zvečer se je vsula nad mestom velika ploha, ki bo imela velike posledice za nadaljni razvoj pouličnih izgredov. V notranjem mestu je zvečer zavladal popoln mir. V predmestjih pa nemiri ponehavajo. Vojaštvo, orožništvo na konjih in redarstvo ostanejo celo noč od-

zunaj. Za vojaštvo kuhajo večerjo na ulicah v takozvanih vojaških poljskih kuhinjah.

Sedaj ob 11 ponoči vlada splošen mir. Tudi danes so morali zapreti vežna vrata že ob 7 zvečer.

OGRSKI PARLAMENT v senci bajonetov.

Odmevi krvavih dogodkov v zbornici.

BUDIMPEŠTA 24. Tudi danes je ogrski parlament zboroval v senci bajonetov. Vojaštvo je obkolilo parlamentno poslopje, policija je na Velikem trgu zopet napravila gosti kordon na okrog. Gospodje vladne stranke z nasilnikom Tizzo na čelu so lahko mirno zborovali. Pomembna je bila današnja seja, ker je ministri predsednik pl. Lukacs zavzel stalšče napram burnim, temelje države razjedajočim dogodkom. Njegov govor je imel isti smisel, kakor večerajšnji Tizsov činični odgovor. „Naj teče kri!“ kakšno pravico si jemljejo ti capini, da pridejo v tisočih in tisočih demonstriranih pred ustavodajno korporacijo. Parlament se ne sme upogniti nasilju demonstrantov!“

Ob poli 12 dopoldne je predsednik grof Tizsa otvoril sejo in je naznanil, da so poslanci Antal (delovna stranka), Györfy (Justhovec) in Mezössy (Kossuthovec) vložili nujne interpelacije na notranjega ministra zaradi večerajšnjih dogodkov. Tizsa jim je dovolil, da še danes koncem seje utemelje svoje interpelacije.

Imunitetni odsek je zbornici predlagal, da se posl. Kovacs izključi od 30 sej. Predlog je večina sprejela. Med vladnimi pristaji in opozicijo je prišlo tedaj do malih kontrovez.

Na predlog Justhovca je bila tudi danes tajna seja, ki je trajala do poli 2 popoldne, naker je sledila javna seja. Tizsa je takoj predlagal, da se prihodnja seja vrši v sredo, dne 29. t. m. z dnevnim: nadaljevanje debate o brambnili predlogah. Večina je predlog sprejela.

Razprava o demonstracijah.

Takoj nato so gorilmenovani interpellanti začeli utemeljevati svoje nujne interpelacije o krvavih dogodkih po budimpeštanskih ulicah. Vladni pristaj Antal je zvrčal krivdo glede izgredov na gotove „huj-skače“, opravičujoč ravnanje in postopanje policajev in vojaštva. — Justh mu je pri tem zaklical: „Tizsa je kriv!“ (Dolgotrajen hrušč in trušč.) — Poslanec Antal nadaljuje in slednjič poudarja, da je *zadobilo anarhistično gibanje med narodom močnih tal*. Pozival je vlado na odreditev najskrajnejših sredstev, da se to gibanje v kratki ugonobi.

Justhovec Györfy je poudarjal, da je vodstvo socijalnodemokracijske stranke iz lastne iniciative sklenilo prirediti demonstracije in uprizoriti generalni štrajk v znak protesta proti nasilnostim v zbornici. Krivdo na krvavih dogodkih vrča na oblasti in zlasti na min. predsednika Lukacs.

Kossuthovec Mezössy je obsojal izprete delavcev in zahteval garancije, da vlada čimprej predloži zakon o splošni, enaki in deloma tajni volilni pravici.

Nato se je oglasil min. predsednik dr. pl. Lukacs,

ki je takoj odgovorjal na interpelacije in izjavil: Za povod večerajšnjih dogodkov navajajo prepoved demonstracije pred parlamentom.

Smatra in misli, da ne bi nikjer na svetu dovolili, da bi 50.000—60.000 oseb zasedlo prostor pred parlamentom, da bi skušalo izsiliti od zakonodajne svoje zahteve. Več tovaren je zagrozilo in izvedlo izpretje, ker so delavci ustavili delo. Minister je interveniral in vplival pri podjetnikih, da odstopijo od teh represalij.

Lukacs je dalje zagovarjal stalšče vlade in zavrčal očitanje, češ, da so izgredi nastali vsled zavlačevanja volilne reforme. Minister bo držal svojo dano besedo glede uvedbe splošne volilne pravice. Ker pa so se pogajanja z opozicijalnimi strankami razbila, ni to povod za nemre in sabotažo. (Desnica ploska, levica protestira!) — Lukacs je nato branil še predsednika Tizzo, češ, da ta tudi ni zakrivil izgredov.

Minister je dalje izjavil, da je vlada pravočasno pozvala vojaštvo na pomoč, da varuje življenje in lastno meščanov. Oni elementi, ki se hočejo igrati z usodo tisočerihih soljudi, vedo dobro, kakšne posledice bi nastale, če bi zlorabljali ljudske sile. (Desnica kriči: „eljen!“)

Poslanec Kovacs je zatem prosil odpuščanja zbornico, ker se je zadnjič vedel proti poslovniku. Seja je bila ob 2:15 pop. zaključena.

Lukacsevo stališče omajano.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Ministrski predsednik L a d i s l a v dr. pl. L u k a c s je danes ob 4.30 odpotoval na Dunaj.

DUNAJ 24. (Izv.) Dr. pl. L u k a c s je danes ob 9.30 ponoči dospel semkaj z budimpeštanskim brzovlakom.

DUNAJ 24. (Izv.) Cesar sprejme jutri dopoldne ob 10 v posebni avdijenci ogrskega ministrskega predsednika Lukacsa, ki bo vladarju obširno poročal o sedanjih dogodkih na Ogrskem. — Politični krogi zatrjujejo, da gre tu tudi za definitivno rešitev brambne reforme na podlagi novega sporazuma med kabinetom in združeno opozicijo (Justhovci in Kossuthovci). Dalje zatrjujejo, da je v tej združeni opoziciji Justhov vpliv precej zmanjšan.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Pod neodoljivim pritiskom sedanjih krvavih dogodkov je danes prišlo med Kossuthovo stranko in Justhovo neodvisno stranko do kompromisa. Zastopniki obeh strank so danes imeli daljšo konferenco glede delnega skupnega postopanja v volilni reformi. Zaradi tega je danes postalo stališče ministrskega predsednika Lukacsa zelo omajano. Politični krogi na Ogrskem zatrjujejo, da je s tem tudi v zvezi današnje nenadno Lukacsevo odpotovanje na Dunaj in njegova jutrišnja avdijenca pri vladarju.

† Danski kralj Friderik.

ROSHILDE 24. Danes se tu vršil pogreb pokojnega danskega kralja Friderika.

Volilni nemiri v Belgiji.

BRUSELJ 24. (Izv.) Iz vseh krajev na deželi prihajajo vesti o velikanskih protiklerikalnih volilnih nemirih. Klerikalca marquis Imperiali je množica kamenjala. V mestu Löwen so bili klerikalni dijaki tamonje univerze zaradi volilne agitacije znatno ranjeni in potolčeni.

Nevihita v gorenji Italiji.

MILAN 24. (Izv.) V okraju Varese je nastala danes grozna nevihta, ki je napravila ogromno škodo. Uničila je vse vinograde. Strela je zadela cerkev sv. Ambrozija.

Italijansko-turška vojna

Turčija izganja Italijane.

CARIGRAD 24. Porta je danes naznala nemškemu poslanstvu, da je sklenila izgnati tekom 14 dni vse Italijane. Izvzeti so le menihi, vdove, delavci ter podjetniki cest in železnic.

MILAN 24. „Corriere della Sera“ protestuje proti izgonu Italijanov iz Turčije. „Corriere“ in „Secolo“ sta začela nabirati za izgnane Italijane. Prvi list je sam podpisal 10.000 lir. V nekaj urah je milansko prebivalstvo zložilo 30.000 kron.

Iz Turčije izgnani Italijani.

RIM 24. Danes je dospel v Brindisi in Neapelj večje število iz Turčije izgnanih Italijanov. Prebivalstvo jim je priredilo patriotične ovacije. Izgnanci zatrjujejo, da je več italijanskih ribičev ostalo v turškem ujetništvu, ker se turška vlada boji, da ne bi izdali krajev, kjer se nahajajo mine v smirnskem pristanišču.

Dar italijanske kraljice-matere.

RIM 24. Kraljica-mati Margerita je darovala 20.000 lir iz Turčije izgnanim Italijanom.

Domače vesti.

Predsedstvo slov. kluba vabi vse gg. deželne poslance na zaupno posvetovanje o novem šolskem zakonu, ki se vrši danes ob 3. pop. v „Slovanski Čitalnici“.

Imenovanje. Cesar je podelil gozdnemu svetniku in deželnemu gozdnemu nadzorniku g. Gašparu Miroševiću v Trstu taks prositi naslov višjega gozdnega svetnika.

Krčmarjem! Prejeli smo: Pred kakimi 6 meseci se je naš krčmar in rojak Josip Furlan začel truditi za osnutje nove tovarne sodaviče in pokalic. Možu je bil pred očmi naradni in interes gostilničarske obrti. — Obrnil se je do gostilničarjev in konsumentov, da bi mu šli na roko z naročanjem izdelkov nove tovarne. Odzvalo se je lepo število odjemalcev in uspeh se je zdel zagotovljen. Naglasiti moramo, da si je gosp. Furlan (v družbi družih 5 tovarišev) nadel to nalogo posebno ozirom na dejstvo, da so take tovarne v kartelu, ki nastavlja poljubne cene. Tako so v minoletem letu zvišali ceno šifonom in pokalicam za 2 vinarja in so bili s tem gostilničarji oškodovani za tisoče, ki so se pogreznili v žepe trustistov.

Rečena družba je naročila na Dunaju stroje in vso pripravo, računaje, da bo mogla tovarna že aprila meseca začeti z delovanjem. A ker je treba take stvari še-le vlivati in izdelovati, so stroji došli še-le 22. t. m. in se je stvar zavlekla.

Ali kako razočaranje! Ravno istega dne sta se predstavila g. Furlanu gg. Mandolfo in Strumpf s ponudbo, naj odstopi od svoje namere, a oni da mu plačajo vse stroške, kar jih je imel do sedaj. Hkratu sta mu po-

vedala, da so se vsi oni gostilničarji in konsumenti, ki so svoj čas podpisali polo g. Furlana, obvezali, da bodo od njih jemali vse potrebščine. Gosp. Furlan se pa tudi teh groženj ni ustrašil, marveč nadaljuje svoje delo in apellira na krčmarje, naj ne verujejo g. Mandolfu in njegovim agentom, ako nočejo, da jim šifon in pokalice v kratkem času zopet podraže za 2, 4 ali celo 6 vinarjev. Pač pa naj ostanejo zvesti svojemu podpisu in dani objubi.

V tem slučaju so zagotovljeni, da vsaj v prihodnjih 5 letih ne bodo plačevali povišanih cen. Igaacij Živic, krčmar v ul. Tivarnella.

V nedeljo 16. junija 1912. velika sokolska slavnost na Opčinah! Ta dan naj nobeno drugo narodno društvo Trsta, okolice in Krasa ne prireja svojih veselí!

Na neumno blebetanje lista „Piccolo“ z dne 22. maja 1912 o slavomaniji v Dekanah ne odgovorjam, ker vsako prerokanje z lažnikom bi bilo pod mojo častjo. Slovani, katere hvali „Piccolo“, so za naš narod izgubljeni.

Obzljajem tiste izmečke naroda, kateri so se postavili v službo-lažnikov alla „Piccolo“, in pravim jim javno, da so narodne Kosmina Fran, obč. tajnik in predsednik della „Cirillo e Metodio“.

Naši denarni zavodi. Tržaška posojilnica in hranilnica in „Trgovsko-obrtna zadruga“ bodeta imeli, začeni z današnjo soboto t. j. 25. tekočega meseca naprej, (do preklica) ob sobotah popoldne urade zaprte.

Slavnost razvitja zastave šentjakobčitalnice obeta biti nekaj izrednega. Priglasenih je do sedaj 21 društev z 14 zastavami. Dne 2. junija naj, kdor more, prihiti v Trst, k sv. Jakobu, kjer bidejo Slovenci najhujši boj, ker se je vse priti njim zarotilo. „Zalega“, laške šole in celo Salezijani nam odtujajo našo deco. — Podajte torej vsi našim vrlim delavcem s svojo udeležbo pri slavnosti moralne in materialne podpore.

Okrožje Trsta se nazivlja zemljevid, ki ga je izdala in založila Tržaška podružnica „Slov. plan. društva“ v dveh velikostih: večji, posebno pripraven za urade, javne lokale in šole, ter manjši, ki bo dobro došel ne le planincem, temveč našemu občinstvu sploh in zlasti naši tržaški slovenski mladini.

Zemljevid je izdelan po načrtu člana podružnice g. Vekoslava Knafelca, poznanenega že po risbi zemljevida „Juljskih alp“.

To delo bo gotovo z veseljem pozdravljeno. Saj nam je ravno v tem oziru manjkalo slovenskega zemljevida. Zemljevid se odlikuje zlasti po čisti risbi zaznamovanj; in da je bilo delo skrbno pripravljeno, o tem nam pričajo pristna imena naših slovenskih krajev, ki jih vsebuje ta naš prvi slov. zemljevid.

Upamo, da ne bo hiše slovenske, kjer ne bi našel ta zemljevid svojega prostora, še manj pa naših slov. uradov, županstev itd. A tudi naše občinstvo, upamo, bo marljivo segalo po njem ter da pokaže s tem zanimanje za to delo je ki nam, je podarila naša trž. podružnica „Slov. plan. društva“.

Zemljevid stane v veliki obliki K 1.60 (s poštino 1.70), v manjši izdaji pa 50 stot. (s poštino 60 stot.)

Dobiva se v knjigarni g. Jos. Gorenjca, ter pri podružničnem odborniku gosp. Ivanu Bandelnu, Rojan 238 ter in podružničnem tajniku Miroslavu Pretnerju, ul. Fontana št. 10.

Trgovsko izobraževalno društvo nanzanja udeležencem izleta na blejsko jezero, da ne dobe železniških potnih listkov, ampak izkaznico od društva, s katero se bodo legitimirali. Te izkaznice ima naš blagajnik, do katerega naj se vsak udeleženec obrne na kolodvoru pred vhodom. Termin prijave smo podaljšali do sobote dopoldan, pozneje doših, se nikakor ne sprejme več. Se toplo pripravimo, da pridete vsi točno, ker bo gotovo velik naval potujočega občinstva in zato društvo ne odgovarja za nikake eventualne posledice.

Izlet v Kanal. Salonski orkester vrdejskega „Sokola“ priredi jutri 26. t. m. izlet v Kanal in sodeluje pri veselici tamkajšnje CM podružnice. Odhod z vrdejskega kolodvora ob 1 popoldne. Ker je izlet v resnici jako mičen in se povrh obeta v Kanalu izborna zabava v prid naše prekoristne družbe, dolžnost je vsacega zavedneža, da se udeleži tega zleta. Ne zamudite lepe in cene zabave.

Jamska veselica v Postojni. — Na jamsko veselico, ki se bo vršila binkoštni ponedeljek v Postojnski jami, opozarjamo še enkrat zlasti glede posebnega vlaka, ki odhaja iz Trsta ob 8.30 dopoldne. Samo ob sebi umevno je, da bo veselica v jami ob vsakem vremenu ob 3. popoldne. Vstopnina znaša za ta dan izjemoma po 2 K za osebo.

V nedeljo v divaško Vilenico! — Opozarjamo vse prijatelje in občudovalce krasne narave, da bo bodoče nedelje čudovita divaška cesarjevič Rudoltova Vilenica sijajno razsvetljena. Razsvetljava jame bo trajala od treh popoldne do sedmih zvečer. Kdor le more, naj ne zamudi te ugodne prilike in naj pohiti v nedeljo v Divačo ter si ogleda ta čudoviti, krasot polni podzemeljski hram. — Vstopnina za osebo samo 1 krono.

Za obrambni sklad družbe sv. C. in M. so se nadalje priglasili sledeči p. n. gg. 1037. in 1038. Benedikt Poniž, c. kr. vad. učitelj v pok. v Gorici; 1039. Omizje pri „Roži“ v Ljubljani, plačalo 200 K; 1040. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Matenji vasi; 1041. Kamen Ciril-metodovskih fantov v Kranju plačali 200 K; 1042. do incl. 1048. Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v proslavo 25-letnice na ime g. ce Milke Mankočeve, poslala je popružnica za že 10 objavljenih, za teh 7, dalje za kamen g. e Mire Costaperaria štev. 990 in za naslednji kamen, skupaj znesek 3800 K; 1049. Slovenke tržaške.

Vinogradniški tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi v petek, dne 14. junija in v soboto dne 15. junija v vinogradniški tečaj s sledečim sporedom: V petek od 2. do 5. popoldne: Najvažnejša dela v vinogradu. Trtni škodljivci in bolezni. — V soboto od 8. do 11. ure dopoldne: Zelenc cepljenje in ravnanje s cepljenimi trtami. Izbira gumijevih trakov. Praktično razkazovanje zelene cepljenje. — Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v poletnih delih v šolskem vinogradu v Cerovcih. Razkazovanje škroplnic in žveplalnikov. Vaje v zelenem cepljenju. — Kdor se želi udeležiti tega tečaja, naj se priglasil po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novemestu (pošta Kandija) do 6. junija t. l. Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega se dovoli povrnitev potnih stroškov do Novegama in podpora za prehrano po 2 K na dan. Podporo dobi pa le, kdor za njo pravočasno prosil in se mu tudi podpora izrecno dovoli.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je zložila ljubljanska skupina jugoslovanskih železniških uradnikov na svojem izletu pri Sv. Joštu 13 K 12 st. in svoto izročila po gospej Potočnikovi, poštvovalni blagajničarki C. M. podružnice šentpeterske v Ljubljani. — Med udri vrle C. M. podružnice v Limbušu pri Mariboru so nabrali 32 K 82 st. v odgovor na cvetlični dan v Mariboru. Pač najboljši odgovor! Na ženitovanju g. Jos. in Kriste Perhavec v Divači pri Smitu so nabrali za milo družbo 8 K 60 st., svoto je poslal g. A. Srebovt. Hvala!

Naši dobri rojaki v Severni Ameriki za Ciril-Metodovo družbo. G. Al. Andolšek, I. tajnik C. M. podružnice v New Yorku je poslal zopet 200 K in res ljubeznjivo poročilo o delovanju v Ameriki za našo družbo. „Rad bi Vam nakazal večjo svoto,“ piše, „pa za sedaj ni bilo mogoče. Pred kratkim sem razposlal na vse tukajšnje podružnice zadnjih par števil „Slov. Branika“ ter jih opremil z vsodbujajočim pismom, da se zopet poprimajo započete dela ter pokažejo nekoliko agilnosti in se vzdramijo iz mlačnosti. Od nekaterih podružnic pričakujem povoljnega uspeha, od nekaterih pa se ni nadejati, ker so mi pričela pisma dohajati nazaj, torej dokaz, da vodilnih mož ni več v dotičnih nasebinah in z njimi je izginila tudi podružnica. To me seveda ne straši. Kakor sin Slovenije — storim, kar je v moji moči ter bom tudi v tujini vedno držal naš slovenski prapor kviško... Zadovoljite se pa tudi z manjšimi doneski po izreku Amerikanca: „Every little bet helps“, (četudi malo, vendar pomaga).“ Premarljivemu g. Andolšku in zavrednim rojakom v Ameriki najskrenejo zahvalo!

Razpisane štipendije. Vlada razpisuje za šolsko leto 1912—1913 pet štipendij v letnem znesku po 800 K za kandidate za učiteljsko službo na višjih trgovskih šolah v svrhu obiska za nje določenih predavanj in vaj. Prošnje do 1. junija 1912 naučnemu ministrstvu. Pogoje glej „Osservatore“ št. 117 z dne 24. majnika t. l.

Tržaška mala kronika.

Trst, 24. maja.

Zlato verižico je — zapil. Brivec Bruno Magni v Šklednju je pred par dnevi poslal svojega 27letnega uslužbenca Antona Avgustinoviča, ki je rodom iz Zadra in je stanoval v Šklednju št. 257, v mestno zastavljalnico, izročivši mu zlato verižico, češ, naj jo zastavi in prinese denar. Avgustinovič je zastavil verižico, toda denarja ni prinesel domov, temveč je povabil nekega svojega prijatelja, da se je odpeljal žnjim v Koper, kjer sta pognala skoraj celo verižico po grlu, ostal je morda le še kak členič, kajti, ko so na gospodarjevo ovadbo aretirali Avgustinoviča, so našli pri njem le še K 384 in pa zastavni listek.

In ko so ljudje spali, je prišel sovražnik. Tako stoji zapisano neke v svetem pismu, toda bognečaj, da bi kdo mislil, da

se te besede morda nanašajo na našo tržaško policijo, kvečjemu morda na Splitčanko Marijo Kuličevič, ki stanuje na Aquedottu št. 23 in ki je imela v svoji omari shranjenih precej dragocenosti in tudi nekaj denarja, vse lepo pod ključem, pa je včeraj, ko se je vrnila domov, našla omaro vlomljeno in seveda nikakih dragocenosti in tudi denarja ne. Posetili so jo namreč v njeni odsotnosti „neznaní“ zlikovci, neznaní njej in tudi slavni policiji, in so odnesli, kar se je dalo odnesti.

Svetopisemski sovražnik je bil vsaj toliko boljši, da je nekaj prinesel, če je tudi bila ljujka, tržaški „sovražniki“ pa imajo to grdo lastnost, da le — odnašajo, in še gršo, da niti policiji ne povedo, kam nosijo.

Maščevati sta se hotela. V zagati del Forno št. 2 stanujoči 30letni premogar Anton Zbogar se je seznanil že pred daljšim časom z neko Terezijo Vičičevo. Razumela sta se prav dobro. Kar so se našli grdi babji jeziki, ki so začeli raznašati za Zbogarja gotovo ne posebno prijetno vest, da je njegova Rezika vdana tajni prostitutki. Seveda je bila huda tudi Rezika, in sklenila sta se maščevati.

Snoči sta si pripravila v omenjeni zagati kupec kamenja, da naženeta s kamenjem opravičivke in obrekovalke; toda nesreča je prinesla tjakaj stražnika, ki je aretirala oba. Sbogar je bil še kolikor toliko miren, Rezika pa je bila tako huda — no, kdo bi se tudi pustil tako grdo obrekovati! — da je moral priti še drugi stražnik, da jo je spravil na policijsko stražnico.

Zmešalo se jim je. Justino C., 22letno šiviljo, stanujočo v ulici della Tesa št. 4, prav srčkano punčko, je zadela nesreča, da jo je zapustil njen zaročenec. Uboga deklica je vsled tega tako zelo žalovala, da se ji je vsled tega omračil um.

Ista nesreča, da se mu je omračil um, je zadela tudi 55-letnega mornarja Mateja Ravalico, iz Izole, ki je na Velikem trgu v blaznosti delal razne nerodnosti.

S Trevesovim posredovanjem so prepeljali oba v opazovalnico.

Dva lepa patrona sta 25letni težak Anton Povh iz Voloske, stanujoč v ulici Ferriera št. 27 in znani že večkrat kaznovani brezposelni kotlar Hermangild Folla iz Trsta. Ta dva tčka sta namreč v četrtek okoli polnoči srečala Fano Berosa, ki stanuje v ulici Molin a vento 27, ter sta zahtevala od njega cigarete. Mož jima je dal edino cigareto, katero je imel. Poštenjakoviča pa s tem nista bila zadovoljna, temveč sta ga prišla za roke ter zahtevala, da jima da za pijačo. To pa Berosi nikakor ni bilo po volji. Zato je začel kričati, iztrgal se je zlikovcema iz rok in začel bežati. Prihital je redar, ki je prijel najprvo enega, potem pa še drugega, ki je hotel pobegniti ter oba odpeljal v špekamro.

Mlad tat. Ob prihodu Lloydovega parnika „Euterpe“ je na zahtevo poveljnika ladije bil aretirani 15letni natakarski učenec Anton Padovan iz Gradeža, ker se je, ko se je ladija nahajala v turški luki Dedeagad, utihotapil v kabino prvega strojnika, ter mu ukradel 60 kron. Ko so ga po ukazu kapitana preiskali, so našli ves ukradeni znesek pri njem.

Iz Starega mesta. V četrtek po noči proti dvem si je 22-letna prostitutka Lina Sirtl, stanujoča v ulici Fortino 4, v trenutku obupa hotela končati življenje s tem, da je pila supermanganovo raztopino.

Poklicali so še pravočasno zdravnika zdravniške postaje, ki ji je izpral želodec ter jo potem dal spraviti v mestno bolnišnico.

Koledar in vreme. — Danes: Urban I., p., Nosimir. — Jutri: Binkošti.

Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 15.4 C°. — Vreme včeraj: Deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno in deževno. Vzhodni vetrovi.

Porotno sodišče.

Predseduje viš. dež. sod. svetnik dr. Andrich; prisednika dež. sod. svet. Sbisá in svetnik dr. Alberti; drž. pravdnik dr. Barzal; branitelj dr. Goldschmid.

Obtoženec: Viljem Rosenfeld, roj. v Kairi v Egiptu dne 8. februarja 1895, pristojen pa neke v Galiciji, ki je obtožen, da je tekom meseca marca in aprila 1911. l. v raznih hotelih v Kairi ukradel s posebno zvitostjo raznim hotelskim gostom denarja in dragocenosti in skupnem znesku nad 5234 K, torej

hudodelstva tatvine

v smislu §§ 171, 172, 173 in 179 k. z.

Obtoženec je torej mlad, komaj deščkim letom odrasel, a vendar, kakor izvaja obtožnica, silno nevaren hotelski tat. Tekom meseca marca in aprila lanskega leta se je namreč vtihotapil v razne hotele v Kairi v Egiptu in tu preiskaval sobe, ki jih je našel odprte, oziroma, ki jih je sam odprl. Predmet njegovim tatvinam je bil denar, potem pa tudi razne dragocenosti. Tako se je vtihotapil v hotel „Angleterre Heliopolis“ in „Eden Palace Hotel“, „Continental“, „Stepheard“, „Mena House“ in povsod si je prijavil poleg večjih ali manjših svot denarja

Vzemite

ako ste nahodni, hripavi ali prehlajeni in težko dihati, FELLERJEV FLUID z znamko ELSAFLUID. Mi smo se sami prepričali pri prsnih bolečinah, bolečinah v vratu itd. itd. o njegovem zdravilnem, osvežujočem uplivu, ki odstranja kašelj. Poizkusni tucat 8 K 60 vin. Izdelovalec edino E. V. Feller v Stubici, Elsa'rg 264 (Hrvatsko).

tudi raznih dragocenosti, ur, verižic, gumbov in drugih takih stvari. Ukradene stvari je potem zastavil, nekaj pa tudi prodal.

Okradeni pripadajo najodličnejši družbi, tako Oton bar. Büllow, baron Rubido-Zichy, conte Grimaldi, grot Andrassy, neki turški knez, tri angleške dame, potem Rusinja Ana Ivanovska iz Moskve. Razen v slučaju pri bar. Büllowu je obtoženec ukradel iz odprte shrambe, dočim pa je v omenjenem slučaju siloma odprl kovčičič, v katerem so se nahajali ukradeni predmeti.

Skupna vrednost vseh ukradenih predmetov znaša nad 5000 K. Obtoženca torej predlaga obsodbo zaradi hudodelstva tatvine, izvršenega z posebno zvitostjo, in sicer za znesek nad 2000 K.

Zasliševanje obtoženca.

Obtoženec priznava, da je storil očitana mu kazniva dejanja, in da je denar, ki ga je izkupil za prodane, oziroma zastavljene ukradene predmete, pogнал z gledališkimi igralkami in drugimi ženskami, oziroma, da ga je oddajal tudi svojemu gospodarju.

Izpovedal je, da je hodil po hotelih, raznašajoč knjige in časopise, z namenom, da bi kaj zmaknil. Če je našel vrata odprta in nikogar v sobi, je vstopil v sobo in odnesel, kar se mu je zdelo vredno.

Pri zadnji tatvini, dne 30. aprila 1911, na škodo dveh Angležinj, katerima je zmaknil več zlatenine, so ga končno vjeli. Prvo tatvino je izvršil iz svoje lastne volje, dočim pa je zatrpel, da je ostale tatvine izvršil pod vplivom svojega gospodarja grškega državljanca Mairskega knjigotržca Dimitrija Zakalopula.

Nato je čital predsednik razne prevode spisov egiptovskih oblasti, potem zapisnik napravljen v zastavljalnici, zapisnike oškodovancev barona Rubido Zichya, Alfreda Hartmanna, conte Grimaldija, grofa Andrassyja, gospe Weckling Ivanovske, Andrej, Fanshave in drugih.

Zaslišan je bil tudi pred kairskimi oblastmi obtoženec gospodar knjigotržec Dimitrij Zakalopulo, o katerem je trdil obtoženec, da je vedel za vse njegove tatvine in da ga je on pravzaprav napeljeval k njim. Zakalopulo je odločno zanimal, da bi bil v kakšni takli zvezi z obtožencem, ki je bil pri njem uslužben kake štiri mesece. Obtoženec je bil izpočetka zelo delaven, je zelo redno zahajal v trgovino, pozneje pa je postal nemaren. Plače je imel pri njem 4 sterlinge na mesec in prosto stanovanje, poleg tega pa še vsak dan en plaster za kavo.

Nadalje je bila prečitana izpovedba urarja, kateremu je obtoženec ponujal v prodajo več dragocenosti, in precej obširna izpovedba policijskega nadzornika Mohameda Taherja. Iz poročila zastavljavnice izhaja, da so bili po obtožencu pod napačnim imenom zastavljeni predmeti vredni 3900 piastrov.

Iz nadaljnjih spisov je razvidno, da so bili obdolženi tatvine izpočetka razni hotelski slugi.

Avstrijsko-ogrski konzulat je podal o obtožencu zelo slabo navrstveno spričevalo, ki pravi, da je delal obtoženec velike neprilike svoji rodbini, da je kradel tudi doma, da je živel silno nereditno in razuzdano, da je enkrat pobegnil v Pariz, da se mu očitajo tudi kazniva dejanja v smislu § 129 C. kaz. zak. (homoseksualnost) itd.

Po prečitaniu spisov je sodišče dalo nato porotnikom sledeča vprašanja:

Glavno vprašanje: ali si je obtoženec tekom meseca marca in aprila l. l. v sedmih slučajih brez dovoljenja lastnikov s posebno zvitostjo prilastil tuje lastnine v svoj dobiček v skupni vrednosti nad 2000 kron?

Državni pravdnik

Je v svojem govoru poudarjal, da je obtoženec eden tistih tatov-specijalistov, ki se imenujejo hotelske miši. Obtoženec je priznal dejanja. Nekoliko dvoma je le v enem slučaju, ali si je obtoženec prilastil tujo lastnino iz odprte ali zaklenjene shrambe, vendar pa izhaja iz izpovedbe raznih prič, da je obtoženec siloma odprl shrambo. Ostale tatvine so se zgodile ob odprti shrambi. Vsi oškodovanci so osebe zvišene nad vsak dvom, večinoma bogataši, člani najodličnejše družbe. Vrednost vseh ukradenih predmetov presega celo 5000 K in tatvine so si sledile druga za drugo v presledku par dni.

Obtoženec je izvrševal tatvino vedno v času, ko so se lastniki nahajali pri obedu, ali so bili kako drugače odsotni, ravnal je pri svojih zločinskih dejanjih z neko posebno zvitostjo. Zgodilo se je v Kairi še več drugih enakih tatvin, katerih obtoženec sicer ni priznal, toda največja verjetnost je, da je zakrivil tudi te obtoženec.

Oni Zakalopulo, katerega obdoljuje obtoženec sokrivde, je grški podanik, ki ni odgovoren našim sodiščem, pač nikakor ne razbremenuje obtoženca, če bi bilo tudi res, kar tudi obtoženec. Porotniki naj presodijo, neglede na vse druge okoliščine, ali je obtoženec kriv očitanih mu dejanj; vse, kar ga razbremenuje, bo že upoštevalo sodišče pri odmeri kazni.

Branitelj

Je poudarjal obtoženčevo mladost; star je šele 17 let in izgubil je v onem burnem življenju kairskem pravo smer, ker ni imel trdne očetove roke, ki bi ga bila vodila. Obtoženec z vso odločnostjo zagotavlja, da

ga je h kaznivim dejanjem, ki jih je zagrešil, zapeljal njegov gospodar, ki ni odgovoren avstrijskim zakonom, in sedaj se obdolženec nahaja že nad 13 mesecev v preiskovalnem zaporu.

Branitelj je poudarjal, da je obtoženec zmožen mladenič, da govori celo vrsto jezikov, da more potemtakem postati dober član človeške družbe in dober sin svoje obdovole matere, če mu porotniki dajo priliko, da se čim prej vrne zopet v življenje in tu popravi, kar je zagrešil. Priporoča porotnikom, naj potrdijo v stavljenem vprašanju le znesek do 200 K.

Po predsednikovem reasumeju so se porotniki umaknili v posvetovalnico in so potem takole odgovorili na stavljeno

glavno vprašanje: „da“ z 10 „da“ in 2 „ne“, izključivši z 12 „ne“ posebno zvitost in nasilno odprtje shrambe v slučaju Büllow, nakar je sodišče prisodilo obsojencu 18 mesecev težke ječe. Obsojenec je sprejel kazni.

Galerija je bila med razpravo skoraj prazna.

***

Danes se vrši pred porotnim sodiščem razprava proti Uršuli Tomažičevi, iz Huj v podgrajskem okraju, zaradi detomora. Branitelj dr. Mandič. Slovenska razprava.

Društvene vesti.

Krajna skupina „Zveze“ c. k. poštnih in brzojavnih uslužbencev, priredi danes v soboto ob 8. zvečer društveni shod v restavraciji „Al Telegrafo“ ulica Squero nuovo št. 15. Na obilno udeležba vabi Odbor.

Dramatično društvo ima danes zvečer svojo sejo.

Oddelek pevskega društva „Trst“ priredi jutri 26. t. m. pešitez v Stanjel. Zbirališče pred „Narodnim domom“ ob 4:30 zjutraj; odhod točno ob 5 uri. Podrobnosti v petek, pri pevski vaji.

Godbeno društvo v Nabrežini priredi javni ples na binokšni pondeljek na lepem senčnatem vrtu.

Olepševalno društvo za Prosek-Kontovelj bo imelo svoj redni letni občni zbor v pondeljek, dne 27. maja 1912 ob 10. predpoldne v dvoranu pevskega društva „Hajdrih“ na Proseku z običajnim dnevnim redom.

Nar. del. organizacija.

Delavci škedenjskih plavžev, vzdramite se! Najslabše razmere delavstva vseh obratov v Trstu so gotovo v, škedenjskih plavžih, kjer morajo delavci delati po 12 ur na dan, ob nedeljah pa celo po 18 ur. Temu je krivo dejstvo, da je njihova organizacija šibka, ker se delavci ne marajo organizirati. Šibka organizacija pa ne more nastopati proti močni podjetniški organizaciji; šibka organizacija ne izpremeni nikoli delavskega življenja na bolje. Zato je treba neumornega dela, ki naj s pridno agitacijo ustanovi močno organizacijo, ki se bo lahko kosala s podjetniki in prisilila kranjsko industrijsko družbo, da ugodi upravičenim zahtevam zatiranega delavstva. V tem pogledu se že deluje. So nekateri pridni agitatorji v plavžih, ki vsak dan pridobivajo novih članov, tako, da se je skupina „Narodne delav. organizacije“ v kratkem času hitro povzpela na kvišku. Žalibog, da se večina ne pobriga za to koristno delo. — Nekateri hujskajo celo proti in bi radi, da se bi razmere v plavžih še poslabšale, da bi delavci delali po 16 in še več ur, kakor nekda. So to ljudje, ki nasprotujejo vsemu, kar je koristno. Uživali bi že sadove, za katere se bore organizirani delavci, sodelovati pa nočajo. Temu treba napraviti konec. Kapitalisti združeni v močnih organizacijah se pripravljajo na hude boje proti nam, zato se združimo proletarci, ne bodimo več razkropljeni! — V organizacijo, delavci škedenjskih plavžev, da izvojimo svoje pravice.

— Godbeni odsek NDO. Danes zvečer po godbeni vaji prva odborova seja, h kateri so javljeni vsi odborniki in namestniki v svrhu konstituiranja odbora. Predsednik.

— Pripravljalni odbor krajne skupine škedenjskih plavžev NDO sklicuje za danes 25. maja ob 7 in pol zvečer občni zbor v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju. Dnevni red:

1) Poročilo pripravljalnega odbora. 2) Poročilo zastopnika centrale. 3) Volitev odbora.

— Delavci tovarne „Linoleum“ so vabljani na društveni shod, ki ga sklicuje NDO za nedeljo, ob 10. dopoldne v prostorih gostilne „Kosič“ pri Sv. Jakobu, ul. sv. Marka št. 19.

— Slovenski krojaški pomočniki! „Narodna delavska organizacija Vas vabi na sestanek, ki se bo vršil jutri ob 9:30 dopoldne v društvenih prostorih, ul. sv. Frančiška št. 2.

— Krajna skupina zidarjev NDO sklicuje za nedeljo ob 5. popoldne javen shod v „Konsumnem društvu“ v Dekanih.

— Skupina slovenskega ženstva NDO priredi v nedeljo ob 4. pop. II. plesni venček v društveni dvorani, ul. sv. Frančiška 2. Sviral bo cell orkester „Fonda“.

Čevlji za birmance in botre
barvasi in črni najraznovrstnejših krojev in kož, ličnega dela, iz najboljšega blaga, ter trpežni čevlji za delo se dobe v prodajalnah

Čevljarske zadruga v Mirnu pri Gorici
v TRSTU, Via Barriera vecchia 38 in Via del Rettori 1,
v GORICI, na Starem trgu 1. — V SPLITU, ul. Star. suda 314.
V zalogah vedno sveže blago.

„Slavija“
vzaj. zavarov. banka v Praži
Rezervni fond K 53,758.285-24.
Izplačane odškodnine in kapitalije Kron 115,390.603-61.
Dividend se je doslej izpl. K 2,598.081-85.
Po velikosti druga vzajemna zavar. naša države z vseskozi slov.-narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavar. na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Zavaruje tudi proti vlamu. Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Glavni zastopnik v Trstu
V. CEGNAR, ulica Caserma 12,
TELEFON št. 21-47.

Dr. Pečnik
Zrst, via S. Caterina šte. 1
Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8-9 & 2-3 in špecialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11 1/2-1.

ZDRAVNIK
Med. Dr. Karol Perničič
ordinira od 11-12
Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

UMETNI ZOBJE
Plombliranje zobov.
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
Dr. J. Čermák V. Tuscher
zobozdravnik konces. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. n.

JOSIP VATOVEC - Trst
ul. Sette Fontane 834 (vogal Donadoni)
priporoča cenj. občinstvu svojo
pekarno in sladčičarno
v kateri prodaja ves dan svež kruh in sladčice
vse izdelano z zdravstvenim elektr. strojem.

V dobroznani zalogi izgotovljenih oblek
ulica Arcata št. 1, nasproti gostilne „All'Antico ussaro“.

Počenši od ponedeljka se bo prodajalo vse blago, obstoječe iz moških in deških oblek, zimskih sukenj, ulsterjev, debelih jopičev, volnenih in bombažnatih hlač za delavce, modre in rumene barve, spodnjih hlač, spodnjih in nav. srajc itd. itd.

po izredno nizkih cenah, tako da se ni bati poštene konkurence.

Radi tega vabi podpisani lastnik slavno občinstvo, da si prej ogleda njegovo skladišče, predno nakupuje gorioemenc predmete.

Udani VITTORIO PISCUR.

TASSAMETRI AUTOMOBILI TRIESTINI
družba z o. z.

— Trst — ulica Tiziano Vecellio šte. 3. — Telefon šte. 250. —

Izleti na vse kraje z avtomobilskimi žardinijerami z 12 prostori, avtomobilske kočije odprte in zaprte, elegantne, solidne in varne. — Cene zmerne po dogovoru.

O priliki birme!!

Velik izbor zlatih, srebrnih in kovinastih ur. Zlate verižice, ovratni okrasni, obeski, uhani, prestani, zapestnice itd. itd. Solidna postrežba. Vse po absolutno konkurenčnih cenah pri

BOGOMIL PINO urar in zlatar **TRST**
ulica Vincenzo Bellini 13 (nasproti cerkve sev. sv. Antona)

Velikanska zaloga pohištva in tapecarij

:: Paolo Gastwirth ::
TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hliša gledališča Fenice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor.

— Vsi oni zidarji, ki bi izgubili delo vsled terorizma socijalnih demokratov dobivajo na dan s strani NDO K 2 podpore in sicer od dneva naprej, ko so postali člani NDO.

— Zidarji! Ako se vam pripeti na delu najmanjša krivica, bodi s strani socijalnih demokratov bodi delodajalcev, prigrasite se nemudoma v uradu NDO, ul. sv. Franč. 2.

— Zidarjem, ki bi radi pristopili NDO, naznanjamo, da se sprejemajo novi člani vsak dan od 10—12 dopoldne in od 4—8 zvečer; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne. Vstopnina znaša K 1, članarina pa 30 vin. na teden.

Vesti iz Goriške.

Dijaške strelne vaje. Pred dnevi so imeli naši realci iz višjih razredov strelne vaje v erarnem gozdu Panovcu, pri katerih so bili najboljši strelci odlikovani z lepimi darili, ki so jih darovali tovarna v Steyru, domobransko poveljstvo v Gradcu, častniški zbor tukajšnjega pešpolka, artilerijski in dragonski polk itd. Pred vojaškim streliščem je stal lep slavolok, kjer so realci s profesorji sprejemali vabljenje. Navzoča je bila vojaška godba. Prireditvi so prisostvovali častniki z generalom, okrajni glavar Rebek, ravnatelj Slop pl. Cadenberg in drugi. Grofica Degenfeld je razdelila nagrade sledečim dijakom: Ličen, Legiša Zuchiatii, Zehner, Kosovel, Fillak, Koertig, Braunizer, Wilfan, Zalokar, Makošar, Jeras Simpli, Kuglmayr.

Male vesti. Cvetlična dneva sta prinesla podružnici Rudečega križa 4900 kron čistega dobička, nov dokaz, da ima goriško meščanstvo plemenito in radodarno srce. — V Kojsem, in kakor čujemo, tudi v Podgori se je vtihotal tifus. Oblasti so že ukrenile varnostne odredbe, da se ta kužna belezen ne razširi. — Za prihodnjo porotno zasedanje, ki prične 24. junija, je imenovala višja deželna sodnija v Trstu tukajšnjega predsednika Henrika Cafazura, svetnika M. Rutarja in grofa Coroninija za predsednike razpravam. — V sedanji poletni sezoni bo svirala vojaška godba vsako sredo od 8 do 9 na Travniku oziroma od 7—8 v ljudskem vrtu. Mestna pa je, kakor vsako leto, določila za svoje koncerte četrtek od 7—8 ure.

„Banda cittadina, Corpo pompieri, Fanciulli abbandonati“. To so tri inštitucije, ki živijo od denarja slovenskih davkoplačevalcev, a ki so navzlic temu italijanske trdnjave. Mestna godba, ki stane zadolženo mesto 20.000 kron na leto, svira pri vseh italijanskih prireditvah in dela štafažo le Italijanom. Čeravno imamo dobre domače kapelnike, so naročili „maestra“ iz Italije; uniforme so tudi iz Italije, ki jih nosijo godci — po večini slovenski bastardi. Gasilce pošiljajo v Turin, v gala-uniformi delajo častno stražo pri vseh Leginih prireditvah in tudi tu je slovenska kri, ki dela nam sramoto in njim štafažo.

Slovenske sirote je požiralo in požira fanatično navdahnjeno italijansko sirotišče. Semkal prihaja ob slavnostnih prilikah naš dični župan, kjer jih? navdušuje naj bodo vsikdar pripravljene, stražiti in čistiti oltar domovine. Učijo jih italijanske popevke; v uniformah, po vzorcu italijanske armade, piska njih fanfara koračnice iz kraljestva.

Ker je zadnje ljudsko štetje dokazalo, da mora odzvoniti za vedno takim in sličnim pajacadam, stavimo vprašanje na goriške Slovence, ali se še niso naveličali takega gospodstva in gospodarstva in ali ne mislijo prej ali slej prekucniti ta Jeriho na magistratu z vsemi „onorevoli“ vred?!!

Prebrisan goljuf. Tukajšnji podružnici ljubljanske kreditne banke se je predstavil Andrej Madon iz Bat, kakor tamošnji „gospod župan“. Hotel je dvigniti 6000 kron iz blagajne in sicer kakor posojilo, za katero je glasoval jednoglasno batski občinski zastop. Bate so malo poznan kraj in Andrej Madon je neznana oseba, ali mesto njega so govorili in dokazovali dokumenti. Madon jih je imel vse polno s pečatom batske občine in z visokim dovoljenjem in garancijo deželnega odbora. Ravnatelj ga je naprosil, naj malo pačaka in je odšel, češ, da pride kmalu. Ali Madon je kmalu slutil, da govori ravnatelj „po dratu“ z deželnim odborom, ki se je jako začudil, ko je izvedel o posojilu in „županu“ iz Bat. „Župan“ Madon, ponižan in razžaljen, jo je odpihal in sedaj preklinja o nehvaležnosti bank, ne da bi ga bila policija zasačila.

„Narodna delavska organizacija“ v Gorici vabi vse člane in prijatelje na važen sestanek, ki se bo vršil v ponedeljek dne 27. maja t. l. ob 3. popoldne v prostorih gostilne g. Birsca, Corte Carovec. Poročal bo predsednik tovariš Perko o važnih izpremembah v „Narodni delavski organizaciji“.

Odsek ajdovskega telovadnega društva „Sokol“ v Rihemberku priredi dne 2. junija t. l. svojo letno veselico z bogatim sporedom, ki ga objavi pravočasno. Program bo obsežen in velezanimiv. Razen pevskih in telovadnih točk proizvajala bo godba „N. D. O.“ iz Trsta več umetnih komadov pod vodstvom kapelnika g. F. Majcen-a. Ker so železniške zveze jako ugodne, upamo, da nas obišče mnogo bratov in prijateljev, za kar jim gotovo ne bo žal. Bratska društva v bližini so naprošena, naj za ta dan opuste svoje eventuelne prireditve.

„Sokol“ v Tomaju. Poročajo nam, da so v Tomaju osnovali telovadno društvo „Sokola“, ki ima že 14 dni telovadne vaje. Telovadno poučuje Anton Cefuta-Ucman. Vnema za društvo je med mladino velika. Društvo šteje že 40 članov in 18 članic.

Iz Komna. V nedeljo 19. maja nam je priredil naš „Sokol“ svojo spomladansko veselico. Veselica se je vršila pri najlepšem vremenu in je bila, primeroma današnjim razmeram, dobro obiskovana. Veseli nas, da imamo vrle „Sokole“ a še bolj nas bo veselilo, kadar bomo opazili, da vladata med „Sokoli“ res disciplina in bratstvo. Petje vodi tudi tržaškimi krogom dobro poznani vpkokojeni učitelj Fran Pelicon, ki biva sedaj med nami.

Človeku vzkipava srce od radosti, ko vidi stopati na oder sivlasega starčka, da vodi svoj zbor. Komenčani bodimo veseli, da je gospod Frane med nami! Hvala mu! Le tako naprej in napredovali bomo vsestransko. — Na tej veselici je nastopil tudi mladi tamburaški zbor pod vodstvom mladega g. Cebulca. Pot je bila sicer trnjeva ali g. Cebuc more biti zadovoljen z vodstvom in pričakujemo od tamburašev še mnogo dobrega.

Tudi igra je lepo uspela, tako da je vsa prireditelj popolinoma zadovoljila občinstvo. V slabih časih živimo a obupati ne smemo, le resno delo in prava sloga nam prineseta gotovo veselejšo prihodnost. Skrbeti nam je pred vsem za naraščaj in ta bodi poverjen „Sokolu“. On naj nam vzgaja mladino. Danes ne sme biti kmet le kmet, temveč iskati mora vestanske izobrazbe. — Pri tej priložnosti se moramo zahvaliti g. Žigonu, ker on res stvar močno podpira in je vesel, da le tiho in mirno napredujemo.

O priliki svatbe g. Antona Čekada, postajnega mojstra v Dutovijah, z gospico Angelo Kocjančič-ovo v Biljanj, dne 18. t. m., nabralo se je za družbo sv. Cirila in Metoda znesek K 21—, ki je izročen družbini podružnici v Biljanj.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila v soboto, dne 25. t. m. od 9—12 dop.

Chiffonier z zrcalom, nočne omare, mramornati umivalniki z zrcalom, velika množina čevljev za gospe, gospode in otroke.

Marsikatera slovenska gospodinja morda še ne ve, da dobivajo od čistega dobička prodane „Kolinke kavne primese“ redne letne prispevke vse naše važne kulturne in narodne korporacije, predvsem naša prepotrebna „Družba sv. Cirila in Metoda“. Pri nakupovanju cikoriije naj to naše gospodinje vpoštevajo, in odločitev jim ne bo težka: odločile se bodo brez dvoma edino za izborno domačo „Kolinso cikoriijo“.

MALI OGLASI
MALI OGLASI se računajo po 4 slov. besed. Mestno tiskano besede se računajo skrajni več. Naj. mesno priložnica znaša 40 slov. Plača se takoj isser. oddelka.

Bralno pevsko društvo „DOM“ iz Velikegarepa priredi na binkoštno nedeljo veliki javni ples v sančnati dolini gosp. Stefana Ostiča. Svirala bo godba iz Lonjerja pri Trstu. Ljubitelji plesa, ta dan vsi na Repentabor. 1103

Na prodaj sta dve hišici z dobro obdelanimi vrta v bližini Rojana. Naslov pri inseratnem oddelku Edinosti. 1101

Učenca, vajenega v trgovini jevtin, se sprejme v lastnim prenočiščem in brano. — Naslov pri inser. oddelku Edinosti. 1124

Iščem pekovskega pomočnika. Andrej Macerol, Bežana, pekarna. 1122

Josip Štolfa mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere št. 10. — Izvršuje vsakovrstna mizarška dela. 793

Avgust Höltl
via Stacion 35.
Velik izbor Placque-veriže garantiranih in privezkov. Naprtniki in zapestnice. Zlate, srebrne, nikelnaste in jeklene ure. Regulatorji iz prvih tvornic „Zenit“ in „Omega“. Poprave z garancijo enega leta. Gramofoni in plošče vseh vrst.

Prodaja govejega mesa iz Srbije
V TRSTU. — Centrala v ulici Giosue Carducci št. 3 (občinski paviljon). TELEFON št. 2567.
Podružnica pri Sv. Jakobu, ul. Pozzo 20.
Prodaja se meso po sledečih cenah:
Spretnji deli s prilogo od K 1.48—1.64
Zadnji „ „ K 1.80—2.04
Zadnji „ brez“ kosti“ K 2.52
Vedno na razpolago sveža teletina, jagnjetina in kuretnina I. vrste.

„SPARKLET“
za takojšnjo prirejanje vseh mrljih žumečih pijač, kakor sodovke, limonade, žumečih belih in rdečih vin, kakor tudi umetnih mineralnih vod z dodatkom mineralnih ploščic

trgovina in industrija
železa deln. društvo Greinitz
TRST

Išče se kompanjon
trezen značaj, dobro izvežban v betonski stroki, ki bi mogel založiti nekaj kavcije. Oziralo se bo samo na zmožne in podjetne reflektante. Uspeh podjetja je siguren, ker ni v bližini nobene konkurence. — Resne ponudbe na inseratni oddelku Edinosti pod „Kompanjon št. 1097“.

Ob priliki binkoštnih praznikov naznanjam slavnemu občinstvu, da priredi oddelek godbe N. D. O. na vrtu gostilne v ul. Sv. Marka **veliki godbeni koncert** v nedeljo in ponedeljek. Začetek vsakikrat ob 4. uri. Vstopnina prosta. Za obilno udeležbo se priporoča VIKTOR KOSIČ.

Stavbarska kovačija v nekem glavnem mestu na jugu **„išče“ pridnega preddelavca,** ki pozna delo pri ograjah in štedilnikih, in sploh vsa stavbarsko-kovaška dela. Upoštevani bodo le taki prosilci, ki znajo delati proračune, predbelazke naročil in druge potrebne zapiske in ki poznajo nemščino v govoru in pisavi. Ponudbe pod „Stavbarski kovač“ št. 1114 na inser. oddelku Edinosti, Trst.

JOSIP BABIČ - Trst
via San Marco št. 12.
Priporoča svojo na novo prevzeto in usejeno **GOSTILNO**
Toči se vipavsko belo vino, istrsko črno, opol dalmatinski, vermut, marsala. Kuhinja domača vedno na razpolago — z gorkimi in mrljimi jedili.

Podajte se vsi AL GRAN MERCURIO
Trst, Piazza S. Giovanni št. 1.
Velkanska zaloga oblek
za moške in dečke z bogato izbero. Cene zelo ugodne.

Slovinci in meščani!
Vaša dolžnost je, da se poslužujete le v slovenski brivnici v ulici Sette Fontane št. 13, za to se Vam toplo priporoča udani **ANTON NOVAK,** brivec. SVOJI K SVOJIM! SVOJI K SVOJIM!

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je naj-finejši in najzdravejši kavni pridatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah. ☺☺☺☺

ODLIKOVANA tržaška prodajalna obuval
ULICA GIOSUE CARDUCCI ŠT. 2!
Razn. različnih izberov najfinejših moških in ženskih obuval po najnižjih cenah se prodajajo tudi po izrednih cenah:
Usnje Boxcalf s trakovi . . . . . po K 10.—
Usnje Boxcalf z elastiko . . . . . po K 10.—
Usnje Boxcalf oblika Derby . . . . . po K 10.50
Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10.50
Enaki za dečke 1 K manj. — Vskov. blago I. vrste. Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Aristide Gualco - Trst
via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.
Odlikovana tovarna (z zlato svetinjo) cevl in cementnih plošč, teracov in umetnega kamna. Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.